

A photograph of two individuals walking side-by-side on a city sidewalk at night. They are both dressed in black clothing. The person on the left wears a black blazer over a black shirt with a silver necklace, black trousers, and black boots with purple laces. The person on the right wears a long black coat over a black shirt, black trousers, and black boots. They are holding hands. The background is a blurred city street with lights. A text box is overlaid in the center.

LGBTI A PREDISUDKY

V minulosti sa homosexualitu pokúšali liečiť: využívala sa pritom hormonálna terapia, hypnóza, ale aj metódy ako elektrošoky. Výsledkom však nebola vyliečená homosexualita, ale psychické a fyzické zdravotné problémy ako priamy dôsledok týchto pokusov.

Ľudia majú predsudky z neznalosti, pretože sú vychovávaní tak, ako by existovala len jedna heterosexuálna orientácia a len jedno pohlavie, ktoré má človek pri narodení. Táto perspektíva v kultúre dlhodobo pretrváva tak, že jedinci sa v spoločnosti „automaticky“ riadia predpokladom, že všetci sme heterosexuálni a sme cisrodoví ľudia (heteronormativita). Dievčat sa pýtajú, či majú priateľa a kedy sa vydajú; chlapcov sa pýtajú, či sa im páčia modelky v časopisoch, a zriedkavo skúmajú, či skôr neuprednostňujú modelov. Chýbajú informácie o variáciách sexuálnej orientácie a

rodovej identity doma, v škole, v médiách. A tak sa dievčatá, ktoré majú skôr priateľov (ako partnerov) než priateľky (partnerky), považujú za lepšie a zdravšie a chlapci, ktorí sú zameraní na vzťahy so ženami, a nie s mužmi, za normálnejších a lepšie prispôbených. Mnohí LGBT ľudia majú preto problém zdôveriť sa svojmu okoliu, ktoré potom tvrdí, že žiadneho takého človeka nepozná. Podľa prieskumu Focusu až 60 %

MINISTERSTVO PRÁCE,
SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

alebo cítiť sa byť niekým iným,
ako to spoločnosť vyžaduje.

V okolitých krajinách je možné,
aby dvaja muži či dve ženy
uzavreli partnerský zväzok (napr.
v susednom Česku či Rakúsku – tu
od 1. 1. 2019 manželstvo) a je
čoraz častejšie, že tieto páry si
zakladajú rodiny a vychovávajú
deti. Mnohé páry na Slovensku
tiež nečakali a uzavreli partnerský
zväzok aspoň symbolicky,
niektoré majú vlastné deti.
Spoločnosť a jej nazeranie na
LGBT páry sa mení postupne k
lepšiemu a aj vy sami pozitívnym
prístupom k svojim deťom
môžete ukázať okoliu, že vaše
deti nepredstavujú pre túto
spoločnosť žiadne ohrozenie.

ovákov a Sloveniek nepozná
žiadnu lesbu alebo geja. Ešte
horšie je to s transrodovými
ľuďmi. Samozrejme, svoju úlohu
zohráva aj náboženstvo a to, či
človek vyrastá v konzervatívnom
prostredí. V neposlednom rade
silné predsudky udržiavajú tí,
ktorí sami bojujú s príťažlivosťou
k rovnakému pohlaviu, rodu,

**Aké právne predpisy EÚ
ponúkajú ochranu pred
diskrimináciou z dôvodu
sexuálnej orientácie?**

**Je vysoko pravdepodobné, že
každá škola a skoro každá trieda,
má LGBT študenta či študentku.
Napriek svojmu počtu sú mnohí
a mnohé z nich v školskom**

MINISTERSTVO PRÁCE,
SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

prostredí neviditeľní/neviditeľné a opúšťajú školu predtým ako urobia coming out. Pritom vek, kedy ľudia robia coming out, sa postupne znižuje a mnohí sa outujú už na strednej škole.

Výskumy odhalili, že medzi obdobím, keď LGBT študenti a študentky vedia o sebe, že sú LGBT, a obdobím, kedy niekomu povedia o svojej identite, uplynie určitý čas. Pre mnohých toto obdobie predstavuje čas strávený na základnej a strednej škole a prelína sa so zásadnými milníkmi ako maturita a príprava na pracovný život alebo pokračovanie v ďalšom štúdiu. Potvrďuje to aj prieskum Iniciatívy Inakosť, podľa ktorého priemerný vek, kedy LGB ľudia prvý raz cítili, že sú LGB, bol takmer 13 rokov.

Naisto to vedeli v takmer 17 rokoch a prvýkrát povedali blízkej osobe, že sú alebo by mohli byť LGB, vo veku 19 rokov. Priemerný vek, kedy transrodoví ľudia cítili, že ich biologické pohlavie nie je v súlade s ich rodovou identitou, bol 11 rokov, istí si boli vo veku 18,5 roka a prvýkrát to povedali blízkeму človeku približne vo veku 19 rokov. Obdobie medzi počiatočným uvedomením si sexuálnej orientácie alebo rodovej identity a coming outom je vo všeobecnosti prežívané ako ťažké, skľučujúce a traumatické, mnohí to pripisujú strachu z odmietnutia a izolácie.

Vaše deti nie sú exhibicionisti ani šíritelia chorôb. V médiách zobrazujú LGBT ľudí často ako cirkusové postavičky z pochodov či v súvislosti s nebezpečenstvom šírenia vírusu HIV. Je to však veľmi stereotypný a zúžený pohľad. Pride pochody nie sú obrazom toho, ako vaše deti žijú, ich cieľom je raz do roka upozorniť na prekážky, ktoré LGBT ľudia v živote zažívajú (napr. ten bratislavský navštevujú mnohé rodiny s deťmi a ľudia, ktorí nevystupujú v žiadnych čudessných oblekoch – to nakoniec platí o všetkých podobných pochodoch na celom svete). Vírus HIV ohrozuje všetkých ľudí, ktorí sa správajú rizikovo a nechránia sa.

Pomenujte svojim deťom obavy a ubezpečte ich, že vám ide o ich zdravie a kvalitu života. To neznamená, že sa budete svojich detí pýtať na ich intímny život a na sex. Je ale normálne sa informovať, či vedia, ako sa chrániť a nevystaviť sa zdravotným a sociálnym rizikám.

MINISTERSTVO PRÁCE,
SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

Veľa rodičov vie o svojich deťoch, že sú LGBT, ale nechcú sa spýtať. Niektorí preto, že si tento fakt nechcú pripustiť, iní preto, že im je to nepríjemné. Trpia však potom obe strany. Je lepšie sa svojich detí pýtať – samozrejme citlivo a s ubezpečením, že im budete oporou.

Niekedy sa stáva, že ani po coming oute sa rodičia nechcú o tom ďalej rozprávať a tvária sa, že to neexistuje. Ticho však vašim deťom ubližuje viac než zvedavé otázky. Ak máte otázky, pýtajte sa, rozhovor často prelomí najväčšie strašáky a mýty. Platí, že je lepšie zažiť si niekoľko vypätých a nepríjemných rozhovorov ako ticho, ktoré predlžuje vaše obavy a vaše deti ničí, lebo nevedia, ako na tom sú.

Diskriminácia kvôli sexuálnej orientácii

Sexuálna orientácia je charakteristika, ktorá vyjadruje náklonnosť (sexuálnu alebo romantickú) osoby k opačnému

pohlaviu (heterosexuality), vlastnému pohlaviu (homosexuality) alebo k obojm pohlaviom (bisexuality).

Diskriminácia z dôvodu sexuálnej orientácie predstavuje nespravodlivé zaobchádzanie s daným človekom z dôvodu, že je gejom, lesbou, bisexuálnou alebo transrodovou osobou, alebo heterosexuálom, alebo preto, že je tak vnímaná. Na rozdiel od sexuálnej orientácie, rodová identita je vnútorné precítené individuálne vnímanie vlastného rodu. Rodová identita môže korelovať s pohlavím, ktoré bolo človeku priznané pri narodení alebo sa môže od neho líšiť. Transrodoví ľudia majú rodovú identitu odlišujúcu sa od pohlavia prisúdeného pri narodení. Právny poriadok Slovenskej republiky nemenuje rodovú identitu explicitne medzi chránené dôvody diskriminácie. Avšak iná časť príslušného zákona stanovuje, že „za diskrimináciu z dôvodu pohlavia sa považuje aj diskriminácia ... z dôvodu pohlavnej alebo rodovej identifikácie“.

Právna ochrana v členských štátoch V ôsmich členských štátoch (Belgicko, Bulharsko, Nemecko, Rakúsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko a Španielsko) zahŕňajú právne predpisy zakazujúce diskrimináciu z dôvodu sexuálnej orientácie nielen zamestnávanie, ale aj ďalšie oblasti špecifikované v smernici o rasovej rovnosti. V desiatich členských štátoch (Česká republika, Fínsko, Holandsko, Írsko, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Maďarsko, Spojené kráľovstvo a Švédsko) boli

antidiskriminačné právne predpisy čiastočne rozšírené, aby zahrnuli iné oblasti mimo rámca zamestnávania. V deviatich členských štátoch (Cyprus, Dánsko, Estónsko, Francúzsko, Grécko, Malta, Poľsko a Taliansko) antidiskriminačné právne predpisy zahŕňajú iba oblasti spomenuté v smernici o rasovej rovnosti.

**ROVNAKÉ PRÁVO NA ROVNAKÉ
ZAOBCHÁDZANIE Článok 21
Charty základných práv
Európskej únie obsahuje**

MINISTERSTVO PRÁCE,
SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

všeobecný zákaz diskriminácie s rozsiahlym zoznamom dôvodov vrátane sexuálnej orientácie. Nevytvára „hierarchiu dôvodov“, v ktorej by boli niektoré dôvody diskriminácie chránené nerovnako. Osoby majú rovnaké práva na rovnaké zaobchádzanie. To znamená, že zákaz diskriminácie z dôvodu sexuálnej orientácie by sa mal rozšíriť tak, aby obsahoval ochranu aj mimo oblasti zamestnávania a aby zahŕňal aj prístup k tovarom a službám rovnakým spôsobom ako pre tých, ktorí sú diskriminovaní z rasových alebo etnických dôvodov.

V roku 2018 Európska komisia vynaložila značné úsilie pri presadzovaní existujúcich iniciatív v oblasti rodovej rovnosti v EÚ. V prvom rade ukončila rokovania a predložila do Európskeho parlamentu návrh Smernice o rovnováhe medzi pracovným a súkromným životom rodičov a opatrovateľov/iek, ktorá priniesla niekoľko opatrení ako je otcovská dovolenka po pôrode,

MINISTERSTVO PRÁCE,
SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

neprenosná časť rodičovskej dovolenky pre otcov či platené voľno na ošetrovanie závislých členov a členiek rodiny. Komisia sa menej úspešne snažila prekonať prekážky v prístupe k smernici o ženách v ekonomickom rozhodovaní a pokračovať v procese ratifikácie Dohovoru Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a omácmu násiliu a boji proti nemu (tzv. Istanburský dohovor).

Na diskrimináciu si mnohí z nich zvykli až do takej miery, že ju považujú za bežnú súčasť života. Ľudskoprávní a občianski aktivisti varujú, že ľuďom z LGBT komunity chýba väčšia informovanosť o vlastných právach a boja sa o diskriminácii hovoriť verejne.

Z doteraz najväčšieho prieskumu Európskej únie, ktorý mapoval mieru diskriminácie kvôli sexuálnej orientácii, vyplýva, že 52 percent Slovákov zažilo na vlastnej koži nejakú z foriem diskriminácie. V porovnaní s ostatnými členskými štátmi únie

a Chorvátskom nás predbehlo len 8 krajín. Až 86 percent opýtaných si zasa spomína na posmešné poznámky či šikanovanie mládeže v našich školách. Vzdelanie a školstvo patria pritom k najproblémovejším oblastiam diskriminácie vo všetkých zúčastnených krajinách. Prieskum robila Agentúra EÚ pre základné práva. Mnohí ľudia považujú diskrimináciu za bežnú súčasť svojho života. Niekedy ju dokonca ani nepokladajú za niečo zlé, lebo je to pre nich už samozrejmosť, keďže v nej vyrastajú. Situácia sa postupne zlepšuje, ale oproti susednému Česku či západným krajinám máme stále čo doháňať.

MINISTERSTVO PRÁCE,
SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

Dopytovo-orientovaný projekt
VZDELÁVANÍM PROTI DISKRIMINÁCII U ŽIAKOV A ŠTUDENTOV

**sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu
a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci
Operačného programu Ľudské zdroje.**

Kód projektu: 312041Z203, Operačný program Ľudské zdroje, výzva OP ĽZ DOP 2018/4.1.2/01,

Projekt sa realizuje od 1.1. 2021 do 30.6. 2023,

Realizácia: EQUILIBRIUM EUROPE o. z., Železničná 1190/40 98601 Fiľakovo,

Kontakty: equilibriumeurop@gmail.com, 0948 391 627,

www.employment.gov.sk

www.esf.gov.sk